

Refseser, med et

LØRDAG PORTRETET

Tekst: Vigdis M. Bendiktsen
Foto: Yngve Olsen Sæbbe

Da Svein N. Thomassen som tiåring satte utfor hoppet med nye, etterlengtede hopp ski, endte det med fall og knekte ski. Siden har han lært seg å lande på beina.

FOR Å SLUTTE Å HOPPE var aldri noe alternativ. Ikke i skibakken, ikke i arbeidslivet. Du bygger ikke opp Tromsøs største private bedrift i antall ansatte, uten å våge å kaste deg ut i det ukjente.

Og Thomassen har satt utfor hoppbakken en rekke ganger. Spør du de som i ulike sammenhenger har jobbet sammen med ham, er det noen karakteristikk som går igjen.

Et veldig engasjement, god teft, god til å bygge allianser, har temperament, handlekraft og et hjerte av gull.

Egenskaper som alle helt sikkert har kommet godt med i de nesten 24 årene han har lagt stein på stein i byggverket som er Tromsprodukt.

Han sies å personifisere Høyre-leder Erna Solbergs beskrivelse av landets atføringsbedrifter, der hun mener du finner et engasjement og en entusiasme tradisjonelle bedrifter ikke har. Så får det heller være at de han har tråkket på tærne i rollen som engasjert samfunnsrefser, ikke alltid har vært like begeistret.

HANDLEKRAFTEN HAR RIKTIGNOK noen ganger tatt pusten fra medarbeiderne. Lett skjelvende, med bakoversveis, har de bivånet sjefen sette i gang nye prosjekter i rasende fart, og pustet lettet ut når han fjellstøtt har satt nedslag.

– Ja, innrømmer han. – Vi har et slagord på bedriften: Mindre prat og mer handling, det er jeg tilhenger av i jobbsammenheng. Du må våge å gjøre noe og du må vise litt dristighet innimellom, men samtidig ha beina på jorda. Jeg liker at ting skjer fort, og da kan det bli noen feilskjær innimellom, sier Thomassen.

HAN TAR IMOT OSS i et av sine ektefødte barn, Galleri Karl Johan i Tromsø sentrum, en av bedriftens mange avdelinger.

Her, i lyse, luftige lokaler, med fargerike bilder på veggene, kan vi ane spennvidden av den moderne atføringsbedriften Tromsprodukt. Fra vellykket vedproduksjon, til miljø- og gjenbruksbutikk, kjøkkenavdeling og kantinedrift, for å nevne noe. Innen de ulike avdelingene har bedriften et vidt spekter av tilbud, som i hovedsak har som mål å bringe folk tilbake i ordinær jobb.

Født i Øksfjord i 1946 er Svein Nikolai Thomassen et ekte fredsbarn.

Foreldrene som måtte rømme unna tyskerne og ble evakuert til Vesterålen, kunne, i likhet med resten av finnmarkingene, knapt vente med å vende tilbake da krigen var over. De kom tilbake til et nedbrent Øksfjord. Tak over hodet skaffet de seg den første tida ved hjelp av rekved og plankebiter, ikke stort mer enn et skur. Senere bygde de hus.

Nikolai-navnet har han fra sin bestefar i Nuvsfjord, der mange av barndommens somrer ble tilbrakt. Det er nå ført videre til yngste barnebarnet som er født på samme dag som ham selv.

Svein minnes bestefaren med glede. Han var læstadianer, og som frelseren selv, tømmermann og predikant. Hver søndag måtte ungene være med på såkalt lesning, som gikk på omgang i husene og mange ganger kunne nok hodet duppe litt, når bibellesningen begynte å dra seg over to timer.

– Men det var ikke noe tungt kristent miljø.

– Har du tatt med deg noe av den troen?

– Kanskje ikke så sterkt som noen kunne ønske. Men det er klart, noe sitter igjen, og det med gudstro og barnetro har jeg vel hatt med meg hele livet.

Dette var tida før flytevester og sykkelhjelmer og trolig var det i Øksfjord han lærte noe av dristigheten som senere har preget livet hans.

I VEKST: Adm. dir. Svein N. Thomassen i Tromsprodukt as, har sett bedriften vokse seg til å bli en moderne bedrift – den største private

hjerte av gull

FAKTA

Navn: Svein Nikolai Thomassen
Alder: 64
Yrke: Administrerende direktør i attførings-
bedriften Tromsprodukt AS
Utdanning: Styrmannsskole, handelsskole,
bedriftslederskole, BI-kurs

– **VI GUTTUNGENE** vokste jo opp under kaistolpene på dampskipskaia, klatret på kaia og balanserte over lodde- og sildebingene. De svære bingene hadde tynne jernstag som gikk over dem, og der balanserte vi. Hadde vi falt ned hadde vi jo aldri overlevd, men druknet i lodde – men det var sport.

Ved den samme kaia lærte han å svømme, en ferdighet som skulle komme godt med ved minst én annen anledning. Metoden er kanskje verdt å merke seg i disse dager, da det klages over tomme bassenger og manglende svømmeferdighet.

– Jo, du ser, vi hadde en kaiformann som het Abelsen. Han brukte å knytte et tau rundt oss og så måtte vi hoppe fra dampskipskaia og ned i havet. Og hver gang vi gikk under, for det gjorde vi jo ettersom vi ikke kunne svømme, så dro han litt i tauet så vi fikk komme opp og få litt luft. Det var faktisk slik jeg lærte å svømme. Han fikk oss til å hoppe fra kaia også på fjære sjø, så mange ganger var vi både gul og blå, forteller han og ser et øyeblikk muntert forskrekket ut selv.

– *Og denne dristigheten har du tatt med deg som leder?*

– Jeg er vel blitt mer forsiktig med årene, kanskje, men jeg tror at skal du overleve i næringslivet slik det er i dag, så må du våge, og du må bygge deg noen alliansepartnere. Men så vil jeg jo si at vi som jobber med yrkeshemmede, vi oppdager som regel etter kort tid at når de får slippe til, så er det fantastisk dyktige folk. Det er jo de yrkeshemmede som sammen med meg har bygd opp Tromsprodukt. De første årene jeg var der, hadde vi nesten ikke andre vanlig fast ansatte. Det var de yrkesvalghemmede, og mange av dem var utrolig flinke.

Men de var til dels presset ut av det ordinære arbeidslivet blant annet på grunn av effektivisering og rasjonalisering.

ET ØYEBLIKK KOMMER både refseren og roseren Thomassen til syne. Han konstaterer at det å tilbakeføre noen til det offentlige arbeidsliv, er nesten umulig, systemet er rigid, med altfor mange hindringer i veien. Det private næringsliv i Tromsø derimot, har vi grunn til å være stolte av, mener han.

– Det er utrolig inkluderende. Vi sendte for to-tre år siden ut en spørreundersøkelse om dette med flyktninger. 85 prosent av de som svarte sa seg villig til å ta inn flyktninger, det samme gjelder yrkesvalghemmede.

– *Og vi som trodde du var kritisk til næringslivet?*

– Kritikken min har gått på at jeg ønsker større jordnærhet i næringslivspolitikken i Tromsø. Jeg er sterk motstander av det jeg kaller luftslottene. Det er for mye gigantomani. Ta OL-satsinga, et gedigent luftslott, som veldig mange mennesker brukte tid og krefter på, særlig lokalpolitisk og som i hvert fall noen av oss mente var dødfødt i startfasen.

– *Har man ikke behov for av og til å løfte blikket?*

– Det er jo argumentet som ofte brukes. Man behøver ikke å senke blikket, men man burde rette blikket mot det lokale næringslivet som man har. Opp mot 97 prosent av bedriftene organisert i NHO er små og mellomstore bedrifter, og selsetter flest mennesker. Men jeg må være så ærlig å si at jeg synes ledelsen både i Næringsforeninga og NHO har sørgelig lite fokus på det lokale næringslivet.

Vi aner en liten nyanseforskjell i stemmeleiet. Thomassen er kommet til to av sine mange hjertesaker, Tromsprodukt og det lokale næringslivet.

– Vi har en ganske stor avdeling på fyllinga, vedproduksjon, fornybar energi, helt i tråd med regjeringas politikk. Det området har vi i alle år hatt lyst til å bygge ut, få nye produksjonslokaler. Men det store arealet har vært bundet av OL-prosjektet.

Da det prosjektet var skrinlagt, trodde jeg virkelig at nå ble næringsarealene stykket opp og friggitt som arealer for det lokale næringslivet. Men da presterer de å komme med Gull-egget (storhall red. anm.). Et nytt luftslott, som trolig aldri blir realisert, og det er jeg ikke alene i næringslivet om å tro. Men vi risikerer at politikerne på ny båndlegger området.

GIGANTOMANI HAR ødelagt mye, mener han. Hjørne-steinbedrifter som TFDS er borte. Tromsbuss som gikk med millionoverskudd de siste årene ble solgt ut.

– Hele tida med tanken om at vi skulle bli stor. Hurtigruten skulle bli den store reiselivsaktøren i landsdelen. Hvordan har det gått? Vi sitter igjen med ingenting, sier han og synes likheten med det som nå skjer i Troms Kraft er skremmende.

– Det er bra TK-ledelsen har ambisjoner og vil ha bedriften til å vokse. Men når vi ikke har kapital i landsdelen vår, hvem skal da finansiere en slik ekspansiv utvikling? Det må jo bli sørnorske eller utenlandske aktører. Da er vi på vei til gradvis å fjerne det lokale eierskapet?

– *Hvorfor er det så galt?*

– Når eierskapet forsvinner, så forsvinner mye av det som går på kompetanse og verdiskaping. Hvor går de verdiene? Ikke hit, de går dit eierskapet sitter, som det har skjedd der det ellers har vært en filialisering.

Og det gjelder hele næringslivet i vår landsdel – gjennom-filialisert, handelsnæringa, banknæringa, entreprenører – alt. Det vi skaper av verdier i Distrikts-Norge og i Tromsø går til eierne, som sitter i Oslo og på det sentrale Østlandet. De bygger seg svære slott på Bygdøy av pengene de tjener i distriktene, slik er det blitt. Det er frustrerende, det kan jeg love deg.

Vi klarer ikke å skape et eget bærekraftig næringsliv, ikke engang i fiskerinæringa, sier han og uttrykker skuffelse over at det i løpet av 40 år ikke er skapt flere arbeidsplasser i kjølvannet av uteksaminerte kandidater fra fiskerihøgskolen og universitetet.

Et paradoks, mener han. Noen av de gamle næringsdrivende hadde knapt nok folkeskole. Ingen datamaskin. De

Det er jo de yrkeshemmede som sammen med meg har bygd opp Tromsprodukt.

SPORTY: Skitur med Renate og Vera på Rebbenesøya rundt 1990. Der hadde de sin første lille hytte som hele familien satte pris på å dra til. Alle foto: Privat

TØFF: Ung sjømann i fart på Stillehavet. Aner vi James Dean-look.

hadde en spiker på veggen der de hengte ordresedlene. Men de skapte arbeidsplasser, uten utdannelse, uten særlig kompetanse utover det å drive en fiskeribedrift. Så er de borte og vi har ikke fått noe i stedet.

NÅR THOMASSEN IKKE engasjerer seg i nye prosjekter på Tromsprodukt, eller kaster seg inn i den offentlige debatten, er det familien som gjelder.

Om det var de første årene, når ungene var små og han til sjøs, som gjorde det, skal ikke sies, men tilbake på landjorda ble han en svært tilstedeværende pappa og ektemann.

En som ikke bare kjørte egne unger hit og dit, men også vennene deres. Da de to døtrene hans, Vera og Renate, begynte å engasjere seg i volleyball og håndball, var pappa på plass. Sammen med noen andre fedre stiftet han håndballklubben Bravo, som raskt vokste. Uten penger til det mest nødtørftige, som drakter og baller, tok styremedlemmene opp banklån mot pant i husene sine.

I dag er det barnebarna som får nytte godt av en engasjert bestefar, enten det er henting og bringing i barnehage, hytte-turer eller som heiagjeng når barnebarna spiller kamp.

Familien betyr mye for ham på flere måter.

– Inger og døtrene mine har også vært et viktig korrektiv for meg i forhold til jobben, sier han og innrømmer han har lært mye om likestilling fra de tre kvinnene i hjemmet.

– For å si det slik, jeg ble raskt parkert hvis jeg kom hjem og klaget over alle svangerskapspermisjonene på jobben.

SELV ER HAN som en prototyp på etterkrigstidens unge menn i Nord-Norge. Familien var ikke velstående, og pengene strakk ikke til å betale videre skolegang etter de sju årene folkeskole som var hva det offentlige hadde å by på den gang. Som nummer tre i en gutteflokk på seks, var valgene ikke så mange. 16 år gammel reiste han til sjøs.

BÅTLIV: På fisketur med Inger og barnebarna.

EGDEØYA: På oljeleting på Svalbard i 1971.

En drivkraft må han likevel ha hatt, for allerede etter tre år, to båter og avansement til lettmatros, vendte han tilbake til Tromsø for å ta styrmannsskolen.

Men skole eller ikke, det viktigste som skjedde i Tromsø var trolig at han møtte sin Inger. Målselv-jenta – som i Tromsø er bedre kjent som mangeårig formannskapssekretær – gikk den gang på handelsskole og var bare 17 år gammel. 45 år senere holder de fortsatt sammen.

Med kjæreste, etter hvert kone og barn hjemme, ble sjølivet tyngre, og etter ti år vendte han nesene hjem for godt.

– Men det var noen fine år på sjøen, minnes han.

TI KJAPPE

LIVSMOTTO: Mindre prat og mer handling (jobb). **FLINK TIL:** Delegere, gi ros, riste matter og vaske toalettene hjemme (tar alle skittjobbene i torsdagsvasken).

IKKE SÅ FLINK TIL: Å lage mat

HOBBY: Snekring

HVA HØRER DU PÅ? Sivert Høyem og Evert Taube **HVA LESER DU?** Massevis av aviser, Leon Uris (Mila 18) Erik Maria Remarque (Intet nytt fra vestfronten) m.fl.

HVA SPISER DU HELST? Lettsaltet uer (Auar m/ auarshau = en delikatess) og lutfisk frem mot jul.

HVA DRIKKER DU? Massevis av melk og litt god rødvin

HVA GJØR DEG GLAD? Barnebarna – nesten hver eneste dag.

HVA GJØR DEG SINT? Fremmedfrykt og diskriminering.

FAMILIEBILDE: Besøk hos fotografeni 1975. Fra venstre Vera, Inger, Svein og Renate.

MANDELA: Med Inger på Mandela-konsert.

TIL SJØS: Ung styrmann på land i Borneo i 1969.

Det var forresten til sjøs at Abelsens svømmeopplæring skulle få sitt høydepunkt. De lå for anker på redan et sted i Japan. Da en av kameratene, i forsøk på å berge en pakke han mistet, hoppet i sjøen og raskt ble tatt av strømmen, viste Thomassen den handlekraft som senere skulle bli et av hans kjennetegn. Lynraskt hoppet han ned på taket av taxibåten, grep en taukeveil, hoppet etter og svømte til han fikk tak i kameraten. Det var umulig å svømme tilbake i den strie strømmen, men ved hjelp av tauet kom de seg om bord. Det resulterte ellers i en utmerkelse fra Carnegies heltefond.

ETTER AT THOMASSEN kom i land, fulgte en tid med forskjellige jobber, før han ble personalsjef på Selmer Furuholmens i Tromsø. Derfra kom han til jobben som sjef i Tromsprodukt.

Den gang var bedriften liten, knapt 20 personer. I dag er det snakk om 530 personer, fordelt på 14 avdelinger, inkludert 100 som Tromsprodukt har arbeidsgiveransvar for, men som til enhver tid er utplassert på forskjellige bedrifter i Tromsø. De enkelte avdelingene er direkte underlagt Tromsprodukt, men har ulike navn og driver selvstendig.

Noe, men ikke all verdens skolegang har det blitt på ham etter styrmannsskolen. Men ærlig arbeid gir resultater.

– Tromsprodukt er bygd opp stein på stein, det har aldri vært de store sprangene. Det har ikke bare vært solskinsdager. I perioder har det vært vanskelig økonomisk, og da blir det jo noen våkenetter også.

I dag kan han glede seg over en veldrevet bedrift med komfortabel økonomi og dyktige medarbeidere, mange med høy-skole- og universitetsutdannelse.

Og selv om han ikke er redd for å si hva han mener og temperamentet fortsatt kan overkjøre ham noen ganger, har han lært at du kommer mye lengre med ros enn kritikk. Det har mange, også utenfor bedriften erfart i årenes løp. Et lite avis-

THAILAND: Lille Nikolai med bestemor og bestefar på ferie i Thailand – favorittstedet i tillegg til hytta i Malangen.

innlegg her, en påskjønnelse der. Og i motsetning til det bibelske ord, så har Thomassen klart å bli profet i eget land. Når han taler, så lytter bransjen, ifølge sikre kilder.

– Han er ikke kommet dit han er ved å hyle mot månen, men ved å kople seg mot næringsliv og kommune, ved å tenke nytt og våge å si imot det som er god latin, sier en av dem som har jobbet tett med ham.

Å portrettere Svein N. Thomassen uten å nevne hans engasjement for flyktninger og innvandrere ville være en grov forbigåelse. Allerede tidlig tok han inn innvandrere i jobb og har fortsatt med det. Bønnerom er det også funnet plass for.

– Vi har jo hatt en muslimdebatt den siste tida, men masse av disse enkeltmenneskene er utrolig flotte folk når du kommer dem inn på livet. Dyktige og arbeidsomme. Og det er jo ingenting så effektivt for integrering, som det å gi folk arbeid, mener han.

Han tror for øvrig på arbeid som et godt middel mot det meste. – Samtidig må man i en bedrift som vår ha i ryggmargen ei sosial holdning til det du gjør og til menneskene du jobber med. Jeg tror ikke disse bedriftene passer for et lederskap som populært kalles for blå russ.

THOMASSEN HAR NÅDD en alder der det i overskuelig framtid vil være snakk om å trappe ned.

– Skjønt trappe ned?

– Nei, jeg har ingen umiddelbare planer om å slutte. Men når jeg går, så går jeg. Jeg har ikke noe ønske om sitte her som en syvende far i huset.

Men han har tro på vekst for Tromsprodukt også i framtida, selv om han og medarbeiderne de første årene trodde at de kanskje skulle gjøre seg selv overflødig. Slik er det ikke gått. 600.000-700.000 i yrkesaktiv alder er i dag ute av arbeidslivet – 85.000 registrert som yrkeshemmede.

LØRDAGS-QUIZ

1. Hvilken organisasjon ledet Ahmad Yassin fra en rullestol inntil han ble myrdet i 2004?
2. Hvilken fransk maler var usedvanlig opptatt av kuben, sylindren og kjeglen, malte ofte stilleben og var en inspirator for kubistene?
3. Hvilket sprettent leketøy patenterte George Hansburg i 1919?
4. Mellom hvilke to steder på Østlandet strekker Oslofeltet seg, som inneholder en rekke særpregede bergarter?
5. Hvilken sopp forbindes med Svein Berge og Torbjørn Brundtland?
6. Hvilket land forsøkte Sør-Molukkene å rive seg løs fra i 1950?
7. Hva het boka som Bille August filmatiserte, om svenske utvandrere til Bornholm i Danmark?
8. I hvilken idrett er Lena Boysen vår fremste utøver?
9. Hva var de såkalte «Penny Blacks» som ble lagt ut for salg i Storbritannia 1. mai 1840?
10. Hva heter duoen som besto av Dolmen og Lorentzen?
11. Hvilke to måneder er de varmeste ved ekvator?
12. I hvilket asiatiske land har opprørere fra karenfolket kjempet mot makthaverne i flere tiår?
13. Hvem skrev boka «Mørkets hjerte» som filmen «Apokalypse nå!» bygger på?
14. Hvilken fotballklubb har Stadium of Light som hjemmebane?
15. Hvor mange mobilabonnenter per 100 innbyggere hadde Norge i 2006, når gjennomsnittet i verden var 27?
16. Hvem erobret MTV i 1983 med låten «Girls Just Want to Have Fun»?
17. Produserer Boeing også helikopter?
18. Hvilken kvoteflyktning bosatt i Norge har blitt utpekt som leder av Ansar al-Islam?
19. Hvilken organisasjon tilhørte Rolf Wickstrøm og Viggo Hansteen, som ble henrettet av tyskerne i 1941?
20. Hvem skrev «Ja så menn» som en oppfølger til «Engelen på det sjuende trinn»?
21. Hva er Kohinoor, som er en del av den britiske dronningkronen?
22. Hva er de to største religionene i India?
23. Hvilken katolsk terrororganisasjon har i perioden 1916–2005 kjempet for et samlet Irland?
24. Hvilket maleri av Leonardo da Vinci heter «La Gioconda» på italiensk?
25. Hvem er Norges siste verdensmester på treski?
26. Hvor hører avisa VestNytt hjemme?
27. Hvilken norsk film fra 1997 ble det laget en Hollywood-versjon av i 2002?
28. Hvilken farge har en safir?
29. Hvilke to stater ble opptatt i de forente stater i 1959?
30. Hvilket land kom arkitekten og formgiveren Hugo Alvar Henrik Aalto fra?
31. Hvem erobret norske hjerter på slutten av åttitallet med låtene «Baby, Can I Hold You?» og «Fast Car»?
32. Hvilket metall er det eneste som er flytende ved romtemperatur?
33. Når stilte Sosialistisk Valgforbund og Anders Langes parti lister til et stortingsvalg for første gang?
34. Hvilken organisasjon i Nord-Irland har Gerry Adams ledet fra 1983?
35. Hvem ble president i Norges Fotballforbund for andre gang i 1996?
36. Hvor hører avisa Østlendingen hjemme?
37. Hvem spiller rollen som pappa til Emil i Lønneberget?
38. Hvilket fly er så populært at det tar av eller lander ett hvert femte sekund, og er blitt kalt både «Fat Albert» og «The Flying Football»?
39. Hvor har USA internert tusenvis av «ulovlig stridende» siden 2002?
40. Hvilken farge har kaninen i «Alice i Eventyrland»?

Spørsmålene er hentet fra Trivial Pursuit i samarbeid med Hasbro

1. Den palestinske organisasjonen Hamas	30. Finland
2. Paul Cézanne	31. Tracy Chapman
3. Pogo stick	32. Kvikksølv
4. Mellom Langesund og Brunsund	33. 1973
5. Røyskopp	34. Simn Feln
6. Indonesia	35. Per Ravn Om-ganisasjonen
7. «Pelle Erobreren» (av Martin Andersen Nexø)	36. Elverum Court
8. Hundekjøring	37. Frank Mc Dal
9. Fimterker	38. Boeing 737
10. Knutsen & Ludvigsen	39. Marnebbesen
11. Mars og september	40. Hvit
12. Myanmar (Burma)	
13. Joseph Conrad	
14. Sunderland	
15. 103	
16. Cyndi Lauper	
17. Ja	
18. Mulla Krekar	
19. LO (Landssor-ganisasjonen)	
20. Frank Mc Dal	
21. En diamant	
22. Islam og hinduisme	
23. Irish Republic-ken bare er en skyldes at kropskallena	
24. Mona Lisa	
25. Magne Myrvingspenet	
26. Straume	
27. «Insomnia»	
28. Blå	
29. Alaska og Hawaii	